

«Նոր ժամանակի կրթություն» ՀԿ

ՀԵՐԹԱԿԱՆ ԱՏԵՍԱՎՈՐՄԱՆ ԵՆԹԱԿԱ
ՈՒՍՈՒՑԻՉՆԵՐԻ ՎԵՐԱՊԱՏՐԱՍՏՄԱՆ ԴԱՍԸՆԹԱՑ

ԱՎԱՐՏԱԿԱՆ ՀԵՏԱԶՈՏԱԿԱՆ ԱՇԽԱՏԱՆՔ

Հետազոտության թեման՝ Օգտակար ինքնաշեն պարագաների
պատրաստում

Առարկան՝ Կերպարվեստ

Հետազոտող ուսուցիչ՝ Լուսինե Արեստակեայան

Ուսումնական հաստատություն՝ «ՀՀ Արարատի մարզի Մասիսի
թիվ 4 հիմնական դպրոց» ՊՈԱԿ

Բովանդակություն

Ներածություն.....	3
Գլուխ 1.Նյութերի գեղարվեստական մշակումը.....	4
և առանձնահատկությունները.....	4
ԳԼՈՒԽ 2. «Ինքնաշեն պարագաների պատրաստում» թեմայի դասավանդման մեթոդիկայի մշակումը	9
ԹԵՄԱՅԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԱԿՏԻՎԱՑՆՈՂ ՄԵԹՈԴՆԵՐՈՎ.....	13
ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ.....	15
ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ.....	16

Ներածություն

Խաղալիքը ծագել է մարդկության պատմության ընթացքում որպես երեխային կյանքին նախապատրաստելու, նրան զբաղեցնելու և զարգացնելու համար կարևոր իր: Առաջին խաղալիքներից են փափուկ խաղալիքները՝ տիկնիկները: Հայտնի չէ, թե ով է ստեղծել առաջին տիկնիկը, բայց աշխարհի բոլոր ազգերն ունեցել են իրենց ազգային տոների հետ կապված խորհրդանիշ-տիկնիկներ: Դարեր շարունակ տիկնիկները կազմել են տարբեր ազգերի մշակույթի անբաժան մասը:

Դրանք հիմնականում պատրաստել են առանց դեմքի՝ կոճղի վրա լաթի կտորներ փաթաթելով: Ավանդույթի համաձայն՝ դեմք ունեցող տիկնիկի մեջ հեշտությամբ մտնում էր չար ոգին և վնասում մարդկանց: Ավելի ուշ ստեղծվել են դեմք ունեցող տիկնիկներ:

Տիկնիկները հնագույն ժամանակներից եղել են ազգային տոների բաղկացուցիչ մասը և իրենց հագուստով ու արտաքին տեսքով մարմնավորել են տվյալ ազգի աշխարհայացքային առանձնահատկությունները:

Մենք ունենք բազմաթիվ համապատասխան ազգային տիկնիկներ, շատերը հասել են մինչև մեր օրեր և այսօր էլ հաճախ կիրառվում են տոների ժամանակ: Դրանցից են Ակլատիս, Մեծ Պահքի, Համբարձման հարս, Ուստիարայի տիկնիկները:

Հայկական մշակույթի ամենագեղեցիկ, խորհրդանշական և խորհրդավոր արժեքներից են հայոց ծիսական տիկնիկները: Տիկնիկների միջոցով ձգտել են ապահովել արգասաբերությունը, ընտանեկան և անձնական հաջողությունները:

Սովորաբար տիկնիկ պատրաստել են կանայք, օգտագործելով ամենատարբեր նյութեր՝ փայտ, թելեր, կավ, մետաղ, կաշի, մորթի, մազ և խմոր:

Տիկնիկագործությունը, որ առաջներում ավելի շուտ իբրև արհեստ էր հայտնի, այսօր արդեն արվեստի ինքնատիպ դրսևորում է:

Գլուխ 1. Նյութերի գեղարվեստական մշակումը և առանձնահատկությունները

Փափուկ խաղալիքները գոյություն ունեն շատ հին ժամանակներից: Մի այն թե, զուտ խաղալիք լինելուց բացի, դրանք կարող են լինել առավել օգտակար իր: Օրինակ՝ կար ու ձևի համար կարևոր և անհրաժեշտ պարագաներ: Այս իրերի առավելությունը նրանց յուրահատկության, անկրկնելիության մեջ է: Ամենակարևորն այն է, որ այս առարկաները պատ րաստվում են սեփական ձեռքերով, դրանց մեջ դրվում են անչափ սեր և հոգի: Գործնականում նման իրերը բավականին գործառնական են, երկար ժամանակ ծառայում են տիրոջը: Նման խաղալիքների շարքին են պատկանում կենդանիների, մրգերի և բանջարեղենների, տիկնիկի տեսքով ասեղամանները:

Դրանք պատրաստվում են թել չթողնող գործվածքներից՝ պարզ պատկերների միջոցով: Այս ինքնաշեն առարկաները հնարավորություն են տալիս անվտանգ պահպանել թելը, ասեղը, գնդասեղը: Դուք կարող եք ստեղծել ձեր ասեղամանի տարբերակը:

Փափուկ խաղալիք-բարձեր կարող են կարվել և ձեռքով, և կարի մեքենայով: Ձևավորման նպատակով օգտագործվում են թել չթողնող գործվածքներ, կոճակներ, գունավոր թելեր և այլ նյութեր: Նման փափուկ խաղալիքները կարող են լինել հրաշալի նվերներ ձեր մտերիմների համար:

Դրանք գունեղ են, յուրահատուկ և միակն են իրենց տեսակի մեջ: Ավելի փոքր չափերի փափուկ խաղալիքները կարող են օգտագործվել որպես գրչատուփ: Այս

դեպքում դրանք չեն լցունվում: Դրա փոխարեն կարվում է աստառ և ավելացվում շղթա բացել-փակելու համար: Ստեղծեք ձեր գրչատուփի տարբերակը՝ օգտվելով ներկայացված օրինակներից, կամ պարզապես ստեղծեք նորը՝ ձեր անհատական, անկրկնելի տարբերակը:

Դրանց մասնիկները կարող են իրար միացվել թակալակարով, որն, ինչպես գիտեք, փոխարինում է մեքենայակարին: Փափուկ խաղալիքներ՝ բարձեր, ասեղամաններ, գրչատուփեր, ստեղծելու փուլերը նույնանման են.

1. Ընտրել մոդելը:
2. Ընտրել նյութերը:
3. Գծել գծագիրը:
4. Պատրաստել ձևվածքը:
5. Ձևել՝ թողնելով կարաբաժիններ:
6. Դետալները միացնել գնդասեղներով կամ բլանդակարով:
7. Դետալները միացնել հիմնական կարատեսակով:
8. Ձևավորել ապլիկացիայի տարրերով

ՏԵԽՆՈԼՈԳԻԱԿԱՆ ՔԱՐՏ

ԱՍԵՂԱՄԱՆ

Նյութեր հարմարանքներ, գործիքներ

- Կանաչ, սպիտակ կամ երկնագույն կտոր (ըստ երեխայի ընտրության), 20x20 սմ չափսի 2 հատ, Կտորը պետք է լավ արդուկված լինի:
- Մկրատ:
- Գծանշման համար մատիտ, օճառ կամ կավիճ:
- Ստվարաթղթից «տոնածառ»-ի ձևանմուշ:
- Ժապավեններ, հուլունքներ, փայլեր՝ զարդարելու համար:
- Ասեղներ՝ միջին և բարակ (հուլունքները կարելու համար):
- «մուլինե» թելեր վերը նշված գույների:
- քորոցներ:
- լցանյութ (բամբակ, սինտեպոն).
- հրիչ

N	Աշխատանքի կատարման հաջորդականությունը	Գրաֆիկական պատկեր	Գործիքներ հարմարանքներ
1	2	3	4
1	Կտորները թարս կողմից դնում ենք իրար վրա և վերևից տեղադրելով ձևանմուշը, կատարում ենք գծանշում կավիճով.		Կանաչ կտոր 20x20 սմ, կավիճ, ստվարաթղթից ձևանմուշ
2	Մկրատով կտրում ենք ըստ եզրագծի		մկրատ, քորոց

			
3	Կտորները շուռ ենք տալիս գծանշված մասերով դեպի ներս և միմյանց ամրացնում քորոցներով 1,0 սմ եզրից ներս:		
4	Օղակարով 3-6 տակ «մուլինե» թելով միմյանց ենք ամրացնում կտորները երկու կողմերից՝ բաց թողնելով ներքևի մասը, սինտեպոնը լցնելու համար:		ասեղ, մուլինե թել, քորոց
5	Հեռացնում ենք քորոցները և հրիչի օգնությամբ զգուշորեն լցնում տոնաձառը սինտեպոնով: Կարում ենք «Տոնաձառի» ներքևի		սինտեպոն, հրիչ

	մասը «մուլինե» թելերով:		
6	Ընտրում ենք տոնածառի խաղալիքները՝ տարբեր գույնի հուլունքներ, ժապավեն և փայլեր:		հուլունքներ, ժապավեն և փայլեր, ասեղ, մուլինե թել
7	Ըստ ճաշակի զարդարում ենք խաղալիքը, որը նաև հանդիսանում է ասեղաման:		

ԳԼՈՒԽ 2. «Ինքնաշեն պարագաների պատրաստում» թեմայի դասավանդման
մեթոդիկայի մշակումը

ԴԱՍԻ ՊԼԱՆԻ ՄՇԱԿՈՒՄ

Դասի պլան

5-րդ դասարան Ամսաթիվ _____

Դասի թեման – Տան համար օգտակար իրերի պատրաստում

Դասի տիպը - համակցված

Դասի տևողությունը – 45 րոպե

Դասի նպատակը՝

Պարզել, թե որ իրերն են հանդիսանում տան համար օգտակար, ինչից կարելի է դրանք պատրաստել: Վերլուծել ապագա շինվածքի պատրաստման տեխնոլոգիան: Ծանոթանալ ստեղծագործական նախագիծ և շնորհանդես հասկացությունների հետ: Պատրաստել օգտակար իր՝ տան համար:

Դասի խնդիրները՝

ուսուցանող (կրթական) - աշակերտների մոտ ցանկություն առաջացնել իմանալու կենցաղային իրերի ստեղծման պատմությունը, տեղեկություններ ստեղծագործական նախագծի վերաբերյալ,

զարգացնող – աշակերտների մոտ ձևավորել վերլուծելու, հորինելու, օրիգինալ նախագծեր մտածելու, ստեղծագործական աշխատանքների կատարման ունակություններ և հմտություններ. զարգացնել ինքնուրույն աշխատելու կարողություններ,

դաստիարակող - աշխատանքի կատարման ընթացքում ճշտապահության և կարգապահության ձևավորում, խմբում աշխատելու ունակության ձևավորում:

Աշխատանքի օբյեկտը – Գրչաման:

Դասի անցկացման մեթոդները – մտքերի տարափ, քառաբաժան, Վենի դիագրամ, խորանարդում, նյութն ամրապնդող զրույց:

Միջառարկայական կապեր - Մաթեմատիկա՝ մարմինների կառուցում, չափման միավորներ:

Դասի կահավորումը.

- մկրատ,
- տարբեր գույների ֆետր,
- թել,
- ասեղ,
- գրչամանի պատրաստման տեխնոլոգիական քարտ,

Դասի ընթացքը.

1. Կազմակերպչական մաս

- հաճախումների ստուգում,
- աշխատանքային հագուստի ստուգում:

2. Նախորդ նյութի ստուգում և ամփոփում.

- մեխերի դասավորվածության ի՞նչ կանոններ գիտեք,
- պտուտակների ի՞նչ տեսակներ գիտեք,
- ի՞նչ գործիքներով է կատարվում դետալների վերջնամշակումը,
- ի՞նչ փուլերից է կազմված սոսնձման գործընթացը:

3. Նոր նյութի հաղորդում.

Փափուկ խաղալիքները գոյություն ունեն շատ հին ժամանակներից:

Մի այն թե, զուտ խաղալիք լինելուց բացի, դրանք կարող են լինել առավել օգտակար իր: Օրինակ՝ կար ու ձևի համար կարևոր և անհրաժեշտ պարագաներ: Այս իրերի առավելությունը նրանց յուրահատկության, անկրկնելիության մեջ է: Ամենակարևորն այն է, որ այս առարկաները պատրաստվում են սեփական ձեռքերով, դրանց մեջ դրվում են անչափ սեր և հոգի: Գործնականում նման իրերը բավականին գործառնական են, երկար ժամանակ ծառայում են տիրոջը: Նման խաղալիքների շարքին են պատկանում կենդանիների, մրգերի և բանջարեղենների տեսքով ասեղամանները:

Դրանք պատրաստվում են թել չթողնող գործվածքներից՝ պարզ պատկերների միջոցով: Այս ինքնաշեն առարկաները հնարավորություն են տալիս անվտանգ պահպանել թելը, ասեղը, գնդասեղը: Դուք կարող եք ստեղծել ձեր ասեղամանի տարբերակը:

Փափուկ խաղալիք-բարձեր կարող են կարվել և ձեռքով, և կարի մեքենայով: Ձևավորման նպատակով օգտագործվում են թել չթողնող գործվածքներ, կոճակներ, գունավոր թելեր և այլ նյութեր: Նման փափուկ խաղալիքները կարող են լինել հրաշալի նվերներ ձեր մտերիմների

համար: Դրանք գունեղ են, յուրահատուկ և միակն են իրենց տեսակի մեջ: Ավելի փոքր չափերի փափուկ խաղալիքները կարող են օգտագործվել որպես գրչատուփ: Այս դեպքում դրանք չեն լցոնվում: Դրա փոխարեն կարվում է աստառ և ավելացվում շղթա բացել-փակելու համար: Ստեղծեք ձեր գրչատուփի տարբերակը՝ օգտվելով ներկայացված օրինակներից, կամ պարզապես ստեղծեք նորը՝ ձեր անհատական, անկրկնելի տարբերակը:

Եթե գլխարկ-ասեղամանն իր տեղը կգտնի ձեր աշխատասեղանին, ապա ժամանակն է ստեղծել մի նոր տեսակի ասեղաման, որն իր տեղը կգտնի ձեր պայուսակում: Հաճախ հայտնվում ենք այնպիսի հանգամանքներում, երբ անսպասելի իրավիճակներում մեզ պետք է գալիս թել ու ասեղ, գնդասեղ և այլն: Նման իրավիճակներում մեզ փրկում է պայուսակում եղած ասեղամանը: Եթե այն պատրաստված է սեփական ձեռքերով, ապա կրկնակի հաճելի է դառնում դրա օգտագործումը: Պայուսակում հարմար է պահել նոթատետր-ասեղամանը: Ուսումնասիրեք տարբերակները և որոշեք, թե ինչ պատրաստել: Հիշե՛ք, որ ամենայուրօրինակ տարբերակը ձեր ստեղծագործությունն է:

Փափուկ խաղալիքներ՝ բարձեր, ասեղամաններ, գրչատուփեր, պայուսակներ և կախազարդեր ստեղծելու փուլերը նույնանման են.

1. Ընտրել մոդելը:
2. Ընտրել նյութերը:
3. Գծել գծագիրը:
4. Պատրաստել ձևվածքը:
5. Ձևել՝ թողնելով կարաբաժիններ:
6. Դետալները միացնել գնդասեղներով կամ բլանդակարով:
7. Դետալները միացնել հիմնական կարատեսակով:
8. Ձևավորել ապլիկացիայի տարրերով:

Աշխատանքի անվտանգության կանոններ.

- աշխատանքն ավարտելուց հետո՝ մաքրի՛ր աշխատատեղը, լվացվի՛ր:

4. Ներածական հրահանգավորում.

- գրչամանի նմուշի ցուցադրում և շինվածքի պատրաստման գործընթացի վերլուծություն ըստ տեխնոլոգիական քարտի,
- կարատեսակների կատարման տեխնիկայի ցուցադրում,

- անվտանգ աշխատանքի կանոնների հիշեցում:
5. Ինքնուրույն աշխատանք և ընթացիկ հրահանգավորում. Ուսուցչի գործառույթները. Ստուգել աշակերտների պատրաստվածությունն աշխատանքին (աշխատատեղի կազմակերպումը, անհրաժեշտ գործիքների և հարմարանքների առկայությունը),
- 1-ին շրջայց – ստուգել աշխատատեղերի կազմակերպումը և սովորողների կողմից աշխատանքի անվտանգության կանոնների պահպանումը,
  - 2-րդ շրջայց – ստուգել աշխատանքային հնարների կատարման ճշգրտությունը և տեխնոլոգիական հաջորդականությունը,
  - 3-րդ շրջայց – ստուգել դետալի չափսերի ճշգրտությունը և կատարվող վերահսկողությունը:

Սովորողների գործառույթները.

- տեխնոլոգիական գործողությունների ընտրություն և կատարում,
  - ինքնավերահսկողության և փոխվերահսկողության իրականացում,
  - անհրաժեշտության դեպքում գործունեության ճշգրտում (շտկում):
6. Եզրափակիչ հրահանգավորում.
- որակյալ և խոտան շինվածների ցուցադրում,
  - սխալների և դրանց պատճառների վերլուծություն, քննարկում,
  - գնահատում,
  - տնային աշխատանքի հանձնարարում:
7. Աշխատատեղի մաքրում:

**ԹԵՄԱՅԻ ԴԱՍԱՎԱՆԴՈՒՄԸ ԺԱՄԱՆԱԿԱԿԻՑ ԱԿՏԻՎԱՑՆՈՂ
ՄԵԹՈԴՆԵՐՈՎ**

Ուսուցման արդյունավետության բարձրացման պայմաններից մեկն ուսուցչի կողմից բազմազան մեթոդների կիրառումն է, դրանց ներդաշնակ համադրումն ու տրամաբանական անցումները մեկից մյուսին: Ուսուցման և ուսումնառության ընթացքում գործածվող մեթոդների ու հնարների նպատակն է գիտելիքների ձեռքբերման, կարողությունների ու հմտությունների ձևավորման ընթացքում սովորողներին հնարավորություն տալ արտահայտվելու, քննարկելու սովորածի արդյունքում ծագած մտքերը, հարցեր տալու և պատասխանելու:

Ուսումնական գործընթացի կազմակերպման համար, որպես մտածողությունը խթանող համալիր միջոց է հանդիսանում ԽԻԿ համակարգը:

ԽԻԿ համակարգը երեք փուլից կազմված ուսուցման կազմակերպման ռազմավարություն է: ԽԻԿ անվանումը խթանում - իմաստի ընկալում - կշռադատում փուլերի անվանումների հապավումն է: Այն կիրառվում է ոչ միայն նյութը մատուցելիս, այլև մինչ նյութը հաղորդելը և հաղորդելուց հետո:

Այս համակարգով ուսուցման կազմակերպումը նպաստում է սովորողի քննադատական մտածողության, ինքնուրույն եզրահանգումներ անելու ունակության, ստեղծագործական մտածողության զարգացմանը:

ԵԶՐԱԿԱՑՈՒԹՅՈՒՆ

Ուսումնասիրելով <<Շինվածքների գեղերեսում>> թեմայի դասավանդումը 5-րդ դասարանում թեման` հանգեցի այն եզրակացության, որ դասավանդումը բավականին բարդ գործընթաց է, որի կատարելագործման համար անհրաժեշտ է, որ.

- ուսուցիչը բավարարի իրեն ներկայացվող մանկավարժական պահանջները, մշտապես կատարելագործի մասնագիտական կարողությունները, զբաղվի ինքնակրթությամբ. ուսուցիչն այնքան ժամանակ է ընդունակ նպաստելու ուրիշ- ների կրթությանը, քանի դեռ շարունակում է ինքնակրթությամբ զբաղվել:

- դասավանդման գործընթացում լայնորեն կիրառվեն ուսուցման ժամանակակից ակտիվացնող մեթոդներ:

Թիվ – դպրոցում <<Տեխնոլոգիա>> առարկայի դասաժամին իրականացրած փորձերը ցույց տվեցին, որ ժամանակակից մեթոդների կիրառումը զգալիորեն բարձրացնում է նյութի յուրացման աստիճանը: Այդ մեթոդները բոլորի համար ստեղծում են բարենպաստ միջավայր, կատարելագործում են ուսուցիչ-աշակերտ, աշակերտ- աշակերտ փոխհարաբերությունները, նպաստում են համագործակցային, հաղորդակցական կարողությունների ձևավորմանը և այլն: Մակայն կիրառվող մեթոդի արդյունավետության համար այն պետք է լինի ճիշտ ընտրված:

Մեթոդի ընտրության ժամանակ պետք է հաշվի առնել մի շարք գործոններ.

- ուսուցման խնդիրները և նպատակները, բովանդակությունը, ուսումնական նյութի քանակը և բովանդակությունը, սովորողների պատրաստվածության մակարդակը և այլն,

- ուսուցիչների կողմից օգտագործվեն գնահատման նոր մեթոդներ, քանի որ չենք կարող գնահատել ուսուցման ժամանակակից մեթոդների արդյունքները` օգտագործելով գնահատման հին սխեմաներ:

- դասավանդման գործընթացում կիրառվեն ՏՀՏ-ներ, որոնք զգալի նվազեցնում են ուսուցչի ղեկավարությամբ կատարվող առաջադրանքների տոկոսը, նպաստում են, որպեսզի ուսուցիչն ավելի շատ ժամանակ հատկացնի աշակերտների օժանդակմանը, քան նրանց վարքը վերահսկելուն, ուսուցչին թույլ են տալիս աշխատել տարբեր կարողություններ և հմտություններ ունեցող աշակերտների հետ և այլն:

- նասավանդման գործընթացն իրականացվի գիտականորեն կազմակերպված, զանազան սարքավորումներով, գործիքներով, ժամանակակից տեխնիկայով հազեցած ուսումնական արհեստանոցներում:

ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

5-րդ դաս. Տեխնոլոգիայի դասագիրք, հեղ՝

Ս.Հովսեփյան, Ա.Հարությունյան, Մ.Աղաջանյան, Լ.Վերդյան